

BOLVADİN İLÇESİ GENEL TANITIMI

A- TARİHİ DURUM:

Bolvadin'in mevcut vesikalara göre 10.000 yıllık geçmişi vardır. Bolvadin, antik Paroreos Phrygia (Yanık Frigya) vadisinde kurulmuştur. Bu vadiye M.Ö. 8000'de yerleşik hayata geçilmiştir. Arkaik devirde bir site şehri olan Bolvadin, Afyon bölgesindeki 52 yerleşim biriminden birisiydi.

Anadolu'daki bütün tarihi devirleri yaşamıştır. Romalılar zamanında Polybotum isminde il merkezidir. Üçhöyükler mevkinde önemli bir yerleşim merkezi olan Kayster Pedion şehri M.Ö. 401 tarihinde Persler tarafından yakıldıktan sonra Polybotum hızla gelişmiştir. Grek tarihçisi Ksnefon, "Anabasis" isimli kitabında Kayster Pedion şehri için yolların birleştiği yerde kalabalık bir şehirdir der.

M.S. 133 tarihinde Polybotum'u ziyaret eden Roma Kralı Hadrianus adına 3 cins para basılmıştır. Kralın heykelleri form ve agoraları süslemiştir. Bizans zamanında "Polybotos" ismiyle anılmıştır. Çevresini etkileyen sosyal ve kültür şehri olmuştur. Bizans'ın son zamanlarında Türk ve Arap akınlarının tesiri ile şehir küçülmüş, nüfus dağılmıştır. Bizans tarihçisi Anne Comnenus "Alexia" isimli eserinde bu şehrin çevresinin merkezi olduğunu yazar. IX. asrın başlarında büyük bir deprem geçirir. Şehrin surları ve binaları yıkılır. Polybotos'u ,Malazgirt Zaferi'nin hemen sonunda 1107 tarihinde Emir Menkulek fethetmiştir. İsmi Bolvadin olarak değiştirildi. Zaman içinde Türkler ile Bizans arasında el değiştirdi.1116 tarihinde Bolvadin ovasında Bizans'la yapılan Bolvadin Savaşı ve sonunda yapılan Bolvadin Anlaşması ile bu bölge kesin olarak Türklerin eline geçti. Bu sırada Bolvadin Valisi Emir Buga idi. Türklerin eline geçtikten sonra Bolvadin'e Yazır, Avşar, Karkın, Çepni boyları gelip yerleşmişlerdir. Daha sonra aşiretlerin iskanları sırasında çeşitli aşiretler, cemaatler yerleştirilmiştir. Bugünkü Bolvadin ve civarındaki halkın kökleri bu aşiretlere dayanır.

Bolvadin merkezinde Yazır ve Karkın aşiretleri etkindir. Daha sonra Sarıkeçili, Karakeçili, Honamlı ve Tekeli Yörükleri gelmişlerdir. Civarda ise Morcaali Türkmenleri (Kemer kaya), Karainbeyli Türkmenleri (Çay), Karabağ Türkmenleri (Büyükkarabağ, Ortakarabağ, Derekarabağ), Tabanlı Türkmenleri (Kurucaova Köyü), Selçuklu Yörükleri (Dişli Kasabası), Avşar Yörükleri (Özburun Kasabası), Karakeçili Yörükleri (Yörükkaracaören ve civarı) yerleşmiştir.

Bolvadin Selçuklular zamanında camiler, mescitler, çeşmeler, hanlar, hamamlar, mektepler medreseler, köprülerle süslenmiştir. Bu eserlerden yalnız Alaca Camisi (1271) günümüze kadar gelebilmiştir. Bu devrin önemli olaylarından Cimri Olayı (Şeyhzade Siyavuş'un isyanı) Kemer kaya Kasabası yakınlarındaki 1278 yılında Yedi Kapı mevkinde olmuştur. Bu olay sonunda köylerin bir kısmı dağıldı."Karahisar-ı Devle" ismiyle anılan Afyon'a bağlı 10 kadılıktan birisi olup yeniden imar edilmiştir. Bu devirde 11 nahiyesi (Han, Bayat, Musluca, Göçmen Akviranı, Nevahi-i Barkınlı, İshaklı, Çay, Karamık, Şuhut, Karaadilli, Çölabat), 326 köyü, 11 mahallesi vardı. Büyük bir ticaret merkeziydi. Selçuklular'dan günümüze kadar yalnızca Alaca Camii ulaşmıştır. Alaca Çeşmesi ve Ali Efendi Camisi'nin yalnız kitabeleri ulaşabilmiştir. Hz. Mevlana'nın oğlu Sultan Veled, Afyon'u ziyareti sırasında "Bolvadin Mevlevihanesi"ni açmıştır.

Bolvadin, Selçuklular yıkıldıktan sonra Eşrefoğulları, Sahipataoğulları ve Karamanlılar'ın eline geçmiştir. Bu devirde Eşrefoğlu Külliyesi ve Erkmenhisarı Camii yapıldı. Bu eserlerden günümüze Eşrefoğlu Camisi'nin kitabesi ve Erkmenhisarı Camisi'nin minaresi (Kırık Minare) gelebilmiştir.

Bolvadin, Sultan I. Murat zamanında Osmanlı topraklarına katıldı. Yavuz Sultan Selim döneminde kaza merkezi olmuştur. Tanzimat döneminde Kaza-ı Muhassıla (ilçe üstü) statüsünü elde etmiştir.

I. Dünya Savaşından sonra Anadolu'nun Yunanlılar tarafından işgali sırasında; Bolvadin de 14 Nisan 1921 tarihinde işgal edilmiştir. 24 Eylül 1921 tarihinde ise işgalden kurtulmuştur. Halen ayakta olan "YANIK KIŞLA" işgal yıllarından günümüze kalan tarihi bir vesika ve hatıradır.

1850 yılında Muhassılığa yükseldi. Karahisar-ı Sahip Sancağı (Afyon) iki Muhassılığa ayrılmıştır:

İdari Yapısı: Fatih Sultan Mehmet zamanında yapılan idari düzenlemede, Bolvadin Anadolu Eyaletinin önemli kazalarından birisi oldu. Eyaletin merkezi Kütahya vilayetidir. Zamanla Ankara'da eyalet merkezi oldu.1839 tarihide yapılan yeni düzenleme ile vilayet merkezi Hüdavendiğەر ismi ile teşkilatlanan Bursa olmuştur. Hüdavendiğەر Vilayetinin Bursa, Karesi (Balıkesir), Ertuğrul (Bilecik), Germiyan (Kütahya) Karahisar-Sahip (Afyon) ismin de 5 sancağı vardı.

1. Karahisar-ı Sahip Muhassılığ: Merkez Afyon, Sandıklı, Çal, Çivril, Sincanlı kazaları,

2. Bolvadin Muhassılığ: Merkez Bolvadin, Han, Bayat, Musluca (Emirdağ), Nevahid-i Barçınlı (Kemer kaya), İshaklı, Karamık, Çay, Şuhut, Karaadilli, Çölabat kazaları,

Bolvadin, Kurtuluş Savaşında stratejik yönden önemli bir merkez olmuştur. Birinci ve İkinci Ordu Bolvadin'de kurulmuştur.

Büyük bir kültür merkezi olan Bolvadin'de ticari hayat ve sanat çok gelişmiştir. 1831 yılında yapılan nüfus sayımındaki istatistiklere göre 150 çeşit meslek grubu vardır. Ziraat Bankası 22. şubesini 1873 yılında Bolvadin'de açmıştır. Bunu takiben Osmanlı Bankası ve Akşehir Bankası da şube açmışlardır. Daha sonra Bolvadinliler 1914 yılında, Osmanlı Döneminin ilk özel bankalarından olan "Bolvadin Osmanlı İktisad Bankası"nı kurmuştur.

Kültür hayatını temsil eden medreselere, tekkelere, ahi kuruluşlarına Selçuklular zamanında rastlanır. Bu teşkilatlar Osmanlı zamanında gelişmiştir. 1839'dan sonra medreselerin yanısıra kurulan okullardan Bolvadin'de 7 iptidaiye (ilkokul), 1 rüştiye (ortaokul) vardır. Ayrıca 63 tane sübyan (mahalle mektebi) bulunuyordu.

Yerel Yönetim: Roma ve Bizans Dönemine ait belgelerde belediye yönetimine benzer kurumlar olduğunu görüyoruz. Bunlara Municipium deniyordu. İslami Dönemde belediye işlerini kadıların gözetiminde İhtisap Ağaları yürütüyordu. XVII. asırdan itibaren Voyvoda adı verilen yerel yöneticilerde, yerel yönetimde etkili olmuşlardır. XVIII. asırda Ayanlar yönetmeye başladı. Abdi Ağa, Hacı Mehmet Ağa, Tahir Bey, Abdülkadir Ağa Bolvadin'in ünlü ayanlarındandır. 1855 tarihinde Şehremeni Teşkilatı kuruldu. Daha sonra Belediye ismini aldı. Bolvadin Belediyesi , Osmanlı Döneminde ilk kurulan belediye teşkilatlarındandır.

B- COĞRAFİ YAPI :

Ege Bölgesinin İç Batı Bölümünde yer alan ilçemiz; 31 derece 2 dakika doğu boylamı ile 38 derece 43 dakika kuzey enleminin kesişme noktasındadır. İlçemizin batısında Afyonkarahisar, Çobanlar ve Bayat, güneyinde Çay, Kuzeyinde Emirdağ ve Bayat, doğusunda Sultandağı ilçesi bulunmaktadır.

Bolvadin' in deniz seviyesinden yüksekliği 1016 m.'dir. Yüzölçümü 1108 KM2' dir. İlçe arazisi genellikle ovadır. İlçe yüzölçümünün %43'ü tarımsal alana sahiptir. Güneyinde Sultan Dağları, kuzeyinde ve doğusunda Emirdağları yer almaktadır. Eber Gölüne dökülen Akar çay tek su kaynağıdır. Eber Gölünün denizden yüksekliği 967 metredir. Yüzölçümü 125 Km2.dir. Eber Gölü yapılan kanalla Akşehir gölü ile birleşmiştir. Eber gölü sığ bir göldür. İklim koşullarına bağlı olarak suları çok kez çekilmektedir. Gölün kirlenmesi ekolojik dengeyi de olumsuz etkilemektedir.

C- İDARİ DURUM:

Bolvadin ilçemiz (1) Merkez, (2) kasaba belediyesi ile 14 köyden oluşmaktadır. İlçemiz merkezinde 49, kasabalarda 15, köylerde 14 olmak üzere Toplam 78 Mahalle Muhtarımız görev yapmaktadır.

D- NÜFUS DURUMU:

Bolvadin merkez nüfusu 31.810, Dişli 3.134, Özburun 2.024 dir. 14 Köylerimizin toplam nüfusu ise 8.726 olmak üzere ilçe nüfusu genel toplamı 45.694 dir.

E- İKLİM DURUMU:

Ege Bölgesinin İç Batı Anadolu kısmında yer alan Bolvadin'in yazları kurak ve sıcak, kışları soğuk ve yağışlıdır. Ege, Akdeniz ve İç Anadolu iklimlerinin kesişme noktasıdır. Yıllık sıcaklık ortalaması 10,9 derecedir. Yıllık nispi nem % 61,9 dur.Yıllık yağış ortalaması 384,2 mm.dir.

F- SOSYAL YAPI:

İlçede geleneksel muhafazakâr bir hayat tarzı yaşanmaktadır. Ana karayollarından ve demiryollarından uzak kalışı, dışarıdan göç almaması değişimi ve yenileşmeyi güçleştirmiştir. Son yıllarda dışa açılım ve okullaşma sosyal yaşantıyı etkilemiştir.

Merkez, kasaba ve köylerde hala eski tip ahşap ve kerpiç evler mevcudiyetini devam ettirmektedir. Halkın geçim kaynağı tarım ve hayvancılığa dayanmaktadır. Tarımsal üretimde arpa , buğday ve haşhaş üretimi ön plandadır. Kuru tarım, besi hayvancılığı, yumurta tavukçuluğu, esnaf ve sanatkârlık diğer çalışma alanlarıdır. Alkaloid Fabrikası ve Avşar- Emaye A.Ş. diğer istihdam alanlarını oluşturmaktadır.

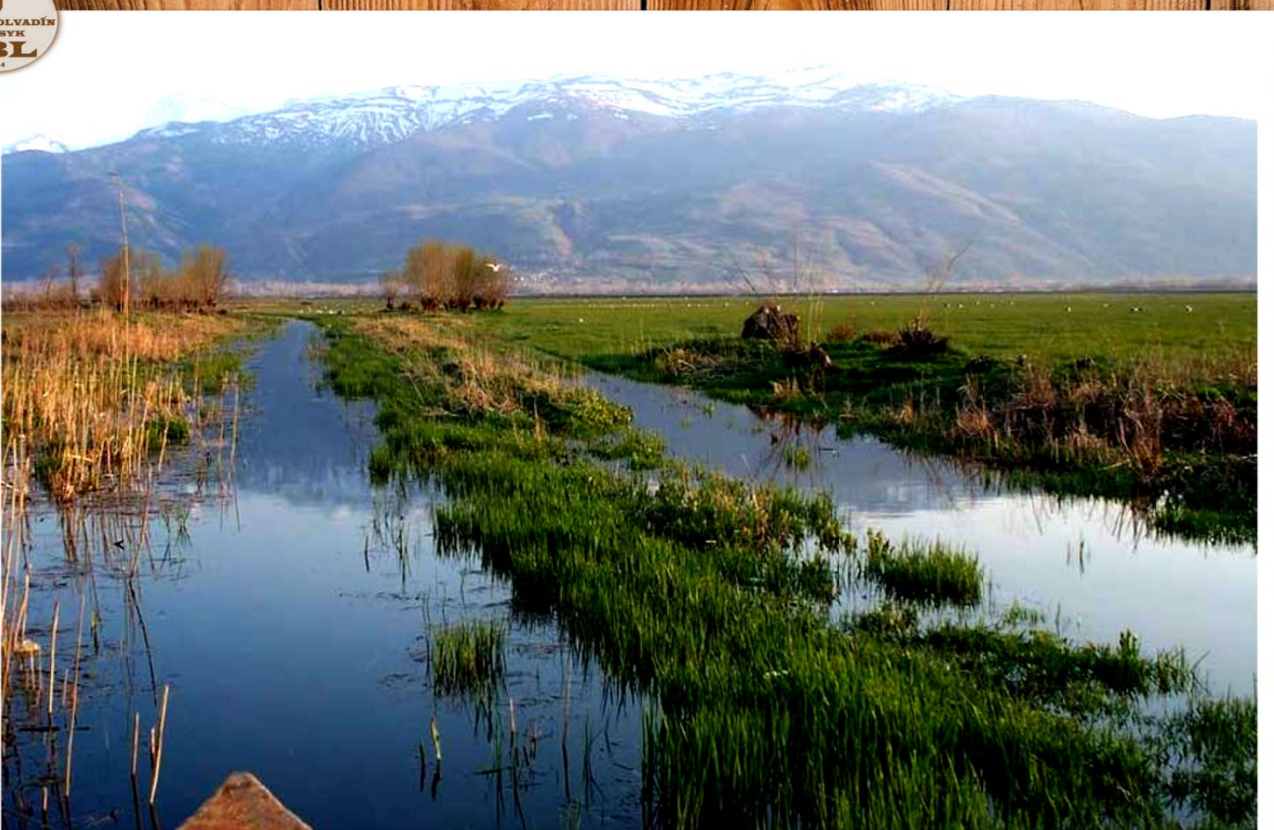
G- ULAŞIM VE HABERLEŞME:

İlçemiz E-28 Karayolu Konya-Ankara ve İstanbul güzergâhı üzerinde bulunan çok önemli bir kavşak noktasıdır. İlçemizin Afyonkarahisar İline olan uzaklığı 60 km.dir. İlçemizin 12 köyü bulunmakta olup köy yollarımızın tamamı asfalttır. İlçemizde Posta İşletme Müdürlüğü ile Telekom hizmet binası mevcut olup herhangi bir hizmette sıkıntımız yoktur.

BOLVADİN ŞEHİTLERİ

 <p>J. Er. Mehmet DİDİU 10.10.1989 Ankara/Etilik</p>	 <p>Ynk. Uğur A. Necip ULU 04.10.1988 Erzurum / Laleli</p>	 <p>HAVA TEKNİK MÜHÜRLEMEÇİSİ GÜMÜR 08.11.2007 ÇİĞLİ / ZEMİR</p>	 <p>Düz.Bnd.Üçvş.Necdet BERKE 17.08.1987 Kocaeli / Gebelik</p>	 <p>J.ASTSR.CVŞ.MUTLU YILDIRIM 20.08.2012 ŞİRNAK</p>	 <p>P.Astsb. Cvs. Mevlüt GİRGIN 31.08.1972 İZMİT</p>	 <p>P.Uzm.Cvs.Hasan Basri TEK 19.05.2016 Mardin-Nasıhın</p>
 <p>J.ER BEKİR KAYNAK 06.06.1994 DENİZ KÖYÜ/LİCE/DEYARBAKIR</p>	 <p>J. Üsm. Cvs. AİP KARLAN 18.07.1994 HAKKARİ / ŞEHİTLİ</p>	 <p>Şehit Polis Memuru Ali DUMAN 18.08.1992 ŞİRNAK</p>	 <p>J.Üzm.Cvs.Ramazan EMET 06.03.2016 ŞİRNAK</p>	 <p>P.UZM.CVŞ.NURİ BAŞARAN 31.10.2018 HAKKARİ / ÇUKURCA</p>	 <p>J.ÜZM.CVŞ.ABDULKADİR KOCATURK 14.04.2001 YOĞAÇATI/GENÇ/BİNGÖL</p>	 <p>J. Cvs. ADNAN ERİS 23.10.1998 AKTİVİ</p>
 <p>P.Şöz. Er. Abdül KİLİNC 04.10.2017 Hakkari/Yüksekova</p>	 <p>PİYADE ER CARULLAH KALKAN 25.07.1991 HARDİN/YESİLLİ</p>	 <p>J. Er. Ceylan DEDE 05.08.1992 HATAY/ANTAKYA</p>	 <p>J. Er. Cihan TARRİKULU 23.04.2013 Elaşığ/Palu</p>	 <p>J.ER NURİTTİN BOSTAN 06.06.1994 TUNCELİ</p>	 <p>PİYADE ER UĞUR BORAZAN 15.05.1992 ADANA</p>	 <p>PİYADE ER YASAR ÖZYORUK 04.09.1995 HAKKARİ / ALTINÖZGÜL</p>

HAMZA USTA (TURAN) 1780-1928

Türkiye'nin en uzun yaşayan değerli zatlarından Hamza Usta (Turan) 148 yaşında vefat etti.

Ahşap süsleme ustası.1780de Bolvadin'de doğdu. horasandan GÖÇ eden bir ailenin çocuğu. Köse Mehmet oğulları diye anılır. Sultan 3.Selim Devri'nde askere gitti.Sultan II.Mahmut zamanında da meydana gelen savaflara katıldı.

Yaptığı Ahşap süsleme sanatı ve yılın en yaşlı insanı olarak tanındı.

1928'de 148 Yaşında Bolvadin'de vefat etti.

Yaptığı eserler: Emirdağ güveci köyü misafirhanesi, Bolvadin eski hükümet binası, Bolvadin eski belediye binası, Bolvadin Çarşı Camii süslemelerini yapmıştır.

YÜCEL ÇAKMAKLI 1937-2009

Yücel Çakmaklı (1937; Bolvadin, Afyonkarahisar - 23 Ağustos 2009, İstanbul), Türk yönetmen, yapımcı ve senarist Yücel Çakmaklı'nın esnek ve insani ruh dünyası Türk sineması için paha biçilmez bir değerdedir.

10 Temmuz 2008 tarihinde Devlet Üstün Hizmet Madalyası sahibi oldu. Ayrıca 21 Ekim 2008 tarihinde TC Kültür Bakanlığı tarafından sinemadaki 50 yıllık hizmetleri dolayısıyla Emek Ödülü verilmiştir.

Yücel Çakmaklı, 23 Ağustos 2009 tarihinde 72 yaşında öldü.